

ЗАКОН УКРАЇНИ

Про внесення змін до деяких законодавчих актів України щодо протидії булінгу (цькуванню)

Закон України <Про освіту> доповнено пунктом, яким передбачено, що булінг (цькування) це діяння (дії або бездіяльність) учасників освітнього процесу, які полягають у психологічному, фізичному, економічному, сексуальному насильстві, у тому числі із застосуванням засобів електронних комунікацій, що вчиняються стосовно малолітньої чи неповнолітньої особи та (або) такою особою стосовно інших учасників освітнього процесу, внаслідок чого могла бути чи була заподіяна шкода психічному або фізичному здоров'ю потерпілого.

Типовими ознаками булінгу (цькування) є:

- систематичність (повторюваність) діяння;
- наявність сторін - кривдник (булер), потерпілий (жертва булінгу), спостерігачі (за наявності);
- дії або бездіяльність кривдника, наслідком яких є заподіяння психічної та/або фізичної шкоди, приниження, страх, тривога, підпорядкування потерпілого інтересам кривдника, та/або спричинення соціальної ізоляції потерпілого.

Крім цього, внесено відповідні доповнення до статей Закону <Про освіту>, які визначають права та обов'язки засновника та керівника закладу освіти, педагогічних, науково-педагогічних і наукових працівників, інших осіб, які залучаються до освітнього процесу здобувачів освіти та їхніх батьків.

Зокрема, передбачено обов'язок засновника закладу освіти вживати заходів для надання соціальних та психолого-педагогічних послуг здобувачам освіти, які вчинили булінг (цькування), стали його свідками або постраждали від булінгу.

Керівник закладу освіти має забезпечувати створення у закладі освіти безпечного освітнього середовища, вільного від насильства та булінгу (цькування), у тому числі:

- розглядати заяви про випадки булінгу (цькування) здобувачів освіти, їхніх батьків, законних представників, інших осіб та видавати рішення про проведення розслідування;
- забезпечувати виконання заходів для надання соціальних та психолого-педагогічних послуг здобувачам освіти, які вчинили

булінг, стали його свідками або постраждали від булінгу (цькування);

- повідомляти уповноваженим підрозділам органів Національної поліції України та службі у справах дітей про випадки булінгу (цькування) в закладі освіти.

Передбачено також зобов'язання закладів освіти забезпечувати на своїх веб-сайтах відкритий доступ до правил поведінки здобувача освіти в закладі освіти, плану заходів, спрямованих на запобігання та протидію булінгу, порядку подання та розгляду заяв (з дотриманням конфіденційності) про випадки булінгу від здобувачів освіти, їх батьків.

Педагогічні працівники:

мають право на захист під час освітнього процесу від будь-яких форм насильства та експлуатації, у тому числі булінгу (цькування), дискримінації за будь-якою ознакою, від пропаганди та агітації, що завдають шкоди здоров'ю;

зобов'язані повідомляти керівництво закладу освіти про факти булінгу (цькування) стосовно здобувачів освіти, педагогічних, науково-педагогічних, наукових працівників, інших осіб, які залучаються до освітнього процесу, свідком якого вони були особисто або інформацію про які отримали від інших осіб, вживати невідкладних заходів для припинення булінгу (цькування).

Зміни щодо протидії булінгу внесено також до спеціальних законів <Про дошкільну освіту>, <Про загальну середню освіту>, <Про позашкільну освіту>, <Про професійну (професійно-технічну) освіту>, <Про вищу освіту>.

Запроваджується адміністративна відповідальність за булінг. Так, доповненою статтею 173-4 Кодексу України про адміністративні правопорушення передбачено, що булінг (цькування), що вчиняється стосовно малолітньої чи неповнолітньої особи або такою особою стосовно інших учасників освітнього процесу, внаслідок чого могла бути чи була заподіяна шкода психічному або фізичному здоров'ю потерпілого, тягне за собою накладення штрафу від п'ятдесяти до ста неоподатковуваних мінімумів доходів громадян або громадські роботи на строк від двадцяти до сорока годин.

Якщо цькування вчинене групою осіб або повторно протягом року після накладення адміністративного стягнення, то штраф становитиме від ста до двохсот неоподатковуваних мінімумів доходів громадян або громадські роботи на строк від сорока до шістдесяти годин.

Також передбачено, що неповідомлення керівником закладу освіти уповноваженим підрозділам органів поліції про випадки булінгу (цькування) учасника освітнього процесу тягне за собою накладення штрафу від п'ятдесяти до ста неоподатковуваних мінімумів доходів громадян або виправні роботи на строк до одного місяця з відрахуванням до 20% заробітку.

Протидія булінгу в шкільному середовищі

Рекомендації для закладів освіти щодо застосування норм Закону України "Про внесення змін до деяких законодавчих актів України щодо протидії булінгу" від 18.12.2018

Порядок реагування на доведені випадки булінгу (цькування) в закладі освіти

1. За результатами висновку комісії з розслідування у разі необхідності повідомляються уповноважені підрозділи органів Національної поліції України (ювенальна поліція) та служба у справах дітей про випадки булінгу (цькування) у закладі освіти.
 2. Психолого-педагогічна служба розробляє заходи щодо здійснення соціально-педагогічного патронажу осіб, які постраждали від булінгу (цькування), стали його свідками або вчинили булінг (цькування).
 3. Психологічна служба надає консультативну допомогу батькам (чи їх представникам).
-

Процедура подання учасниками освітнього процесу та розгляд заяв про випадки булінгу (цькування) в закладі освіти

1. У разі виникнення такої ситуації учень повинен звернутися до дорослого (батьків, класного керівника, практичного психолога школи, соціального педагога школи, вчителя, заступника директора з навчально-виховної роботи, директора школи).

2. Дорослі (батьки, або особи, які є опікуном дитини) надають заяву відповідної форми директору освітнього закладу (Зразок форми заяви) або повідомляють відповідального за виконання заходів, спрямованих на запобігання та протидію булінгу (цькуванню) в освітньому закладі, заступника директора з навчально-виховної роботи Семенченка В.М.

3. Педагогічні працівники по факту, виявленого правопорушення, чи інших негативних проявів учнями освітнього закладу, оперативно інформують адміністрацію школи.

4. Видається наказ про проведення розслідування.

5. Затверджується склад комісії з розгляду даного випадку. До складу комісії входять педагогічні працівники, батьки постраждалого та винного (за їх згодою).

6. Проводяться засідання комісії з розгляду даного випадку.

7. Результати розслідування оголошуються на засіданні комісії батькам (чи їх представникам) потерпілого та винного.

8. За результатами висновку комісії з розслідування у разі необхідності повідомляються уповноважені підрозділи органів Національної поліції України (ювенальна поліція) та служба у справах дітей про випадки булінгу (цькування) у закладі освіти.